

Zofia Pomirska

Sylwetka Jana Pawła II w wierszach uczniów poświęconych Papieżowi

Język - Szkoła - Religia 2, 281-292

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zofia Pomirska
Uniwersytet Gdański

SYLWETKA JANA PAWŁA II W WIERSZACH UCZNIÓW POŚWIĘCONYCH PAPIEŻOWI

Pewna anegdota dotycząca życiorysu Jana Pawła II podaje, że podczas wizytacji kanonicznej jednej z parafii archidiecezji krakowskiej przez biskupa Karola Wojtyłę mały chłopiec, witając znakomitego gościa, mówił tak cicho, że biskup poprosił, aby mówił trochę głośniej, bo nie słyszy. Chłopiec bez zastanowienia krzyknął gromkim głosem: „Jak nie słyszysz, to się nachyl!”¹ Wzbudziło to wielką konsternację wśród świadków tego incydentu, jednak biskup Wojtyła wcale nie wydawał się urażony. Wręcz przeciwnie – rozpoczynając słowo pasterskie, nawiązał do tejże wypowiedzi, mówiąc: „Jeden z najmłodszych przedstawicieli naszej wspólnoty parafialnej już na początku mojej obecności przypomniał mi, że mam się nachylić, aby usłyszeć to, co chcecie mi powiedzieć. Otóż ja moim posługiwaniem pasterskim właśnie pochylałem się nad wami...”¹ Teraz, rok po śmierci papieża Jana Pawła II nad jego osobą „pochyliły się” dzieci uczestniczące w wojewódzkim konkursie poetyckim **Jan Paweł II w mojej pamięci** zorganizowanym przez Szkołę Podstawową nr 81 w Gdańsku, uczniowie szkół podstawowych i gimnazjaliści.

Specyfika wypowiedzi poetyckiej umożliwia bogate obrazowanie, co w tym przypadku dało bardzo ciekawe efekty. Zamiast schematycznego przedstawienia postaci, typowego dla szkolnych charakterystyk, otrzymaliśmy różnorodne teksty ujawniające emocje związane ze stosunkiem piszących do bohatera wierszy.

¹ *Nowe kwiatki Jana Pawła II*, Wyd. Rzeczpospolita, Warszawa 2006, s. 30

Życiorys Jana Pawła II

Z nadesłanych utworów wynika, że najmłodszy dobrze orientują się zarówno w faktach z życia Jana Pawła II, jak też w zasługach papieża. Znana im jest data urodzenia Karola Wojtyły (18 maja 1920) oraz położenie rodzinnego miasta papieża (*Wadowice, miasto nad Skawą*). Uczniowie w wierszach odtwarzają atmosferę domu małego Karola, wiedzą, że przyszły papież w dzieciństwie zwany był Lolkiem i że kochał swoich bliskich, których wcześniej stracił. Piszą, że ojciec Karola był zawodowym żołnierzem, zaś matka *uczyła go pacierza* i mówiła, że *jej syn będzie kimś wielkim*². Wiedzą także, że był on *pilnym uczniem, lubił grać w piłkę – stał na bramce, cieszył się uznaniem, szacunkiem i sympatią kolegów, był przez nich lubiany, a sam spieszył im z wszelką pomocą*. Kolejne zapamiętane przez dzieci fakty z życia papieża dotyczą jego upodobania do poezji i do sztuki aktorskiej. W kilku pracach zwraca się uwagę na duchowe ukształtowanie młodego Wojtyły. Zostaje on przedstawiony jako ten, kto *żarliwie się modlił, służył do mszy, a w czasie wojny odnalazł powołanie do kapłaństwa*. Jednocześnie uczniowie przypominają pasje, jakim oddawał się Wojtyła: kajakarstwo, miłość do gór i do piesznych wędrowek. W wierszach uwiecznione zostają również słynne wadowickie kremówki (choć jedno z dzieci wspomina o eklerach). Ten jakże „ludzki” aspekt życia Jana Pawła II dopełnia informacja o gościnności papieża i jego otwartości na drugiego człowieka. Uczniowie wspominają także bardzo ważne daty – rok 1978, czas wyboru na Stolicę Piotrową, i 1981, rok zamachu na życie papieża. Wiersze szeroko przedstawiają działalność Jana Pawła II w okresie jego pontyfikatu, co zostanie przedstawione w dalszej części mojego wystąpienia. Warto także wspomnieć o podkreślanu przez dzieci polskich korzeni papieża i jego zasług dla ojczyzny. Uczniowie pisali, że *papież kochał Polskę i był wierny swemu krajowi*. Wiedzą, że *wspierał Solidarność i że to dzięki niemu mamy wolną Polskę*. W pamięci uczniów zapadły też papieskie pielgrzymki do ojczyzny, które – jak pisali – *przynosiły rodakom radość i nadzieję w sercach*. Zapewne niewiele dzieci z racji swojego bardzo młodego wieku brało udział

² Są to informacje, które prawdopodobnie zostały w pamięci uczniów po obejrzeniu programów telewizyjnych nadawanych w czasie odchodzenia Jana Pawła II.

w spotkaniach z Ojcem Świętym, jednak nawet one zdają sobie sprawę ze znaczenia tych pielgrzymek dla Polski i dla Polaków.

Ostatni etap życia Jana Pawła II, jego agonia i śmierć również znalazły swoje odzwierciedlenie w pracach konkursowych. Obraz chorego, umęczonego, cierpiącego papieża uczniowie mają jeszcze świeżo przed oczami i przejmująco o nim piszą.

Można więc stwierdzić, że dzieci znają życiorys naszego papieża, potrafią chronologicznie poukładać fakty z jego życia, pamiętają o wydarzeniach ważnych, ale też o rzeczach może mniej istotnych, ale składających się na treść ziemskiej egzystencji Jana Pawła II.

Nominalne określenia papieża

Dziecięca poezja dotycząca Ojca Świętego ujawnia także sposób postrzegania tej wielkiej postaci przez uczniów. Na użytek referatu pogrupowałam pojawiające się w wierszach określenia, chcąc odnaleźć główne rysy osobowości papieża, które składają się na dziecięcy wizerunek Jana Pawła II. Określenia te skupiają się wokół następujących grup znaczeniowych:

1. **papież**
2. **Polak**
3. **ojciec**
4. **święty**
5. **pielgrzym**
6. **autorytet**
7. **człowiek**

Papież

Wyraz „papież” pojawia się w następujących kontekstach: *papież świata, papież młodzieży, papież wszystkich, papież polski, pierwszy papież słowiański*. Synonimami rzeczownika „papież” są wyrażenia: *Jan Paweł II, Ojciec Święty, Piotr, Karol Wojtyła, biskup Rzymu, następca św. Piotra, głowa państwa watykańskiego, kapłan, pasterz, pasterz owczarni*. Nacechowanie emocjonalne ujawniają stosowane przez uczniów przymiotniki: *niezwykły (biskup), ukochany (Ojciec Święty), (pasterz) wspomniały*.

Polak

Polską narodowość Jana Pawła II podkreślają następujące wyrażenia: *rodak wspaniały, nasz rodak, największy rodak, wielki Polak, słynny Polak, człowiek z Polski, chluba naszego narodu, syn polskiej ziemi* oraz zaimek *nasz*. Pochodzenie Karola Wojtyły oddaje również pojęcie *góral*, zaś upodobanie do gór znalazło odzwierciedlenie w określeniach: *miłośnik gór* oraz *podróżnik i taternik*.

Ojciec

Jan Paweł II jawi się młodym osobom jako ktoś bardzo bliski. Określają go mianem *ojca, Ojca Wspaniałego, ojca dorosłych i maluszków, taty, ukochanego Tatusia, brata, naszego brata, brata ludzi oraz bliskiego, najbliższego brata*. Dla nich jest on także *przyjacielem, przyjacielem dzieci, prawdziwym przyjacielem*. Tylko jedna praca przyniosła dość zaskakujące zestawienie *Biały Dziadek ze śniegu*.

Socjologowie podają, że Jan Paweł II został w pewien sposób dokoopowany do współczesnej rodziny jako zastępczy ojciec, dziadek, wujek, co miało stanowić swoistą reakcję na kryzys współczesnej rodziny: osłabienie więzów, izolację, zagubienie emocjonalne i odczuwany przez młodych brak emocjonalnego wsparcia ze strony dorosłych³. Język, jakim najmłodszy opisują papieża, zdaje się potwierdzać to zjawisko.

Święty

W oczach uczniów Jan Paweł II już jest święty. Nazywają go tak, dodając jeszcze *Wielki Święty, Święty Jan Paweł*, czy nawet (pewnie nieświadomie) parafrazując hymn „Ciebie Boga wysławiamy” – *Wielki Święty nad Świętymi*. Dzieci przyswoiły też w odniesieniu do papieża zawołanie *Santo Subito*. Ojciec Święty określany jest również mianem *męczennika, orędownika u Pana Jezusa i cudotwórcy*.

Pielgrzym

Papieskie wędrowanie po świecie oddają następujące terminy: *pielgrzym, niestrudzony pielgrzym, samotny pielgrzym, pielgrzym ludzkości, przewodnik, przewodnik po świecie*.

³ J. Podgórska, *Trochę pokolenie, trochę JP2*, „Polityka” nr 13 (2548), 1 kwietnia 2006, s. 4-11

Do tej grupy tematycznej zaliczyłabym również metaforyczne określenie *biały Gołąb*, które kojarzy się z przekazywaniem dobrej nowiny, ale jednocześnie nawiązuje do bardzo pięknego gestu papieża wypuszczającego gołębia z okna swoich apartamentów.

Autorytet

Dla bardzo wielu uczniów papież jest niekłamany autorytetem. Wskazują na to określenia: *autorytet, autorytet wszelki, najwyższy autorytet na ziemi, autorytet każdego człowieka, nauczyciel, duchowy nauczyciel, mistrz, wzór, wzór cierpienia, wzór miłości, wzór modlitwy, wzór życia godnego i szczęśliwego, najlepszy człowiek we wszechświecie, lekarz ludzi chorych, przewodnik w szkole i w pracy*.

Jest to zjawisko naprawdę niezwykle, zważywszy na powszechny w obecnych czasach kryzys autorytetów wśród młodego pokolenia.

Człowiek

Pozostałe określenia nominalne wiążą się z obrazem papieża jako człowieka. Jest to: *wielki człowiek, człowiek o wielkim sercu, cierpiący człowiek, człowiek chwały i chluby, prawdziwy człowiek, największy człowiek, człowiek nieugięty, niezapomniany człowiek, najlepszy człowiek we wszechświecie*. Jak widać, określenia papieża zwracają uwagę na wyjątkowość tej postaci. W pracach można znaleźć także inne wyrażenia o charakterze poetyckim podkreślające niezwykłość Ojca Świętego: *Nadzieja, wcielenie dobra, Miłość, Słońce, jasny promień nadziei, rozżarzone ognisko miłości, dalekosiężna latarnia morska, wieczne światło wiary, iskra rozpalająca nieczułe serca, nasze sumienie, zapomnienie trudności, kwiat tysiąclecia, gwiazda z nieba*. To niemal litanijne i – trzeba przyznać - trącające grafomanią wezwania ułożone przez uczniów, świadczą jednak o wielkiej chęci oddania słowem (nawet nieporadnym) hołdu papieżowi. Powyższe zestawienie unaocznia również, kim dla kilku- i kilkunastolatków była i jest osoba Ojca Świętego Jana Pawła II. Młodzi przypisują papieżowi atrybuty wyjątkowości i doskonałości. Są wyraźnie zafascynowani bogactwem jego osobowości.

Działalność Jana Pawła II

Poza grupami nominalnymi określającymi papieża uczniowie stosują także zwroty i frazy, które oddają wiedzę uczniów o działalności Jana Pawła II. Jest ich dwuipółkrotnie więcej niż grup nominalnych, co przywodzi myśl o pragnieniu dokładniejszego opisanego życia Ojca Świętego niemal w konwencji średniowiecznej „chanson de geste”. Refleksje nad zasługami Jana Pawła II wyznaczają zakres kilku głównych pól znaczeniowych, powiązanych z przymiotami papieża: **dobroć, silna wiara, miłość, niezwykłość, mądrość, poczucie humoru, przebaczenie, cierpienie, skromność** i pełnionymi przez niego rolami **nauczyciela, mediatora i pielgrzyma**⁴.

Dobroć

Symptomatyczne jest powszechne wśród młodych ludzi utożsamianie Jana Pawła II z dobrocią. Wspominają oni zarówno jego pogodną fizjonomię – *dobre oblicze, dobre słowo i uśmiech na twarzy, łagodne gesty*, jak też konkretne przejawy dobroci papieża, to, że *pomagał ludziom, przyjmował ich do siebie, miał dla nich czas, wysłuchiwał ich, doradzał i pocieszał, lubił z nimi rozmawiać, wspierał w trudnych chwilach, goił rany, umacniał na duchu, pomagał żyć, modlił się za ludzi, miał otwarte serce i cierpliwość dla wszystkich, był do końca oddany drugiemu człowiekowi, był blisko chorych, cierpiących i biednych, dla każdego miał wielkie serce i mądrość*. W jednej z prac znalazło się nawet takie stwierdzenie: *biednemu by pomógł, chorego uzdrowił, jak tylko mógł, to wszystko zrobił*". Uczniowie pisali także bardziej ogólnie, że papież *czynił wiele dobrego, roztaczał ciepło i dobroć, był dobry dla każdego, dobrem zbawiał świat, wprowadził dużo dobra do Kościoła, zarażał innych swoją dobrocią*. Jan Paweł II został nawet nazwany *najlepszym człowiekiem we wszechświecie*. Pisząc o dobroci papieża, uczniowie stosują określenia jego osoby: *miły, dobry, troskliwy, życzliwy, cierpliwy, oddany drugiemu człowiekowi*.

⁴ Kolejność podanych tu wyrażen jest pochodną częstotliwości opisywania danej cechy w pracach uczniowskich, od najczęściej wspominanych po te, które występują najrzadziej. W referacie zdecydowałam się na przedstawienie ich w nieco innej kolejności, wyznaczonej powinowactwem treściowym.

Miłość

Zakres pola semantycznego związanego z dobrocią krzyżuje się z zakresem pola dotyczącego miłości. Jan Paweł II to ten, kto – jak napisał jeden z uczniów – *„kocha Boga, małe dzieci, młodzież i wszystkich ludzi”*. Miłość była sensem życia Ojca Świętego i wykładnikiem jego relacji z innymi. W tekstach uczniowskich czytamy, że *Jan Paweł II obdarowywał ludzi miłością, wierzył, że miłością można przenosić góry, kochał każdego jak brata, uczył dobra i miłości, budził miłość do Boga w naszych sercach, był orędownikiem miłości i pokoju, dawał nadzieję na lepszą przyszłość i pokonanie zła miłością*. Papież to ktoś *kochany, ale i kochający*. Jednym z zewnętrznych przejawów miłości Jana Pawła II do ludzi były zapamiętane przez uczniów gesty błogosławieństwa czy czułego głaskania dzieci. Miłością nazywają też uczniowie szczególnie więź Ojca Świętego z Polską. Piszą więc, że *kochał on swoją ojczyznę, kochał Wadowice, kochał góry*.

Przebaczenie

Jedną z odmian miłości jest caritas – miłosierdzie. A ono wiąże się z przebaczeniem. Uczniowie wspominają Ojca Świętego, jak *wybaczal każde zło, przebaczał ludziom, którzy go skrzywdzili, zło dobrem zwyciężał, nie sądził złych, umiał wybaczać, nauczał wybaczać złym i niewiernym, pokazywał, jak wybaczać, jak kochać, jak wierzyć. Postrzelono go, a on wybaczył* – czytamy w jednym wierszu. Zdolność do przebaczenia jest objawem rzeczywistej wielkości ducha. Dlatego też tak bardzo pasuje do Jana Pawła II przymiotnik „wielki”, jakże często wykorzystywany przez uczniów.

Silna wiara

Kolejnym ważnym rysem osobowości Jana Pawła II jest dla uczniów jego silna wiara. Zawierzenie Bogu wiąże się z autentycznością wiary samego papieża oraz z umocnieniem wiary ludzi, których prowadził duchowo. I tak z jednej strony *głosił on Ewangelię i nią żył, poświęcił życie modlitwie, wierzył, że wiara burzy mury, modlił się gorąco, szedł przez życie z Panem Bogiem, przeżył życie w zgodzie z Bogiem, wypełniał polecenia Boga, zostawiał wszędzie ślady wiary, modlił się w naszych intencjach, był wytrwały w wierze oraz oddany Bogu i Maryi, z drugiej zaś utrzymywał każdego człowieka przy wierze, przez jego usta przemawiał*

Bóg, nawracał zagubione serca, uczył ufności Matce Przenajświętszej, przygotowywał ludzi na przyjęcie Pana, przyciągał lud przed ołtarze, chciał, by wiara się umacniała, modlił się za nami, wierzących wzmacniał w wierze, a niewierzącym dawał wiarę, niósł wiarę i pokój, a gdy myślał o ludziach, to myślał o niebie. W pamięci uczniów Jan Paweł II został jako ten, kto zastępuje Boga na ziemi i kto zostawił wzór niezachwianej wiary i zawierzenia Matce Boskiej. Dlatego piszą o nim: święty, wielkiej wiary, bardzo pobożny, kochający Boga.

Mądrość

Inną cechą powszechnie przypisywaną papieżowi jest mądrość. Czytamy, że Ojciec Święty był *zestany przez Boga, by był dla ludzi przykładem i darzył ich mądrością*. Jan Paweł II to ten, kto *głosił mądre słowa, przekazywał dar mądrości, ale też mądrze wymagał; to najmądrzejszy z najmądrzejszych*, który jak prawdziwy mędrzec *radził w trudnych chwilach, rozwiązywał problemy i był dla innych drogowskazem*. Mądrość wiąże się z urzędem nauczycielskim Ojca Świętego. Ta rola papieża oceniana jest przez uczniów bardzo wysoko. Piszą oni, że papież *wspaniale nauczał, uczył, jak żyć miłością do Boga, uczył dobra i miłości, powstawania z grzechów, prawdy, miłosierdzia i miłości wrogów, uczył dawania, a nie tylko brania, uczył wiary*. Sam również był *wzorem dla innych, wskazywał drogę, prowadził do celu, świecił przykładem, pokazywał, jak iść drogą prawdy*. To nie tylko nauczyciel, ale też wychowawca, który *rozumiał młodzież i otwierał jej serca, poruszył świat jak nikt przedtem, rozświetlił naszą drogę*. Jeden uczeń wspominał, że papież *wychował jego rodziców*. Dzieci mają świadomość daru słowa, jakim dysponował Ojciec Święty. Wiedzą, że *starannie dobierał słowa, głosił mądre słowa, potrafił mówić o trudnych sprawach w zrozumiały sposób, nadawał sens słowom: wiara, nadzieja, miłość, rodzina, a jego słowa miały wielką moc*. Uczniowie pamiętają papieskie hasło „Nie lękajcie się!” To przesłanie Jana Pawła II do świata *głosił on na wszystkich kontynentach, pamiętając, by słowo Boże dotarło do ludzi na całym świecie*. Stąd kolejny zapamiętany przez dzieci obraz papieża-pielgrzyma.

Pielgrzym

Uczniowie piszą o Ojcu Świętym, że *przewędrował cały świat, jeździł po świecie, wędrował po świecie, podróżował samolotem po całym świecie*

cie, ale też zauważają, że *pielgrzymował w trudzie i umęczeniu*. Wspominają papieża całującego ziemię i błogosławiącego ludziom. Przywołują obrazy Jana Pawła II witanego przez *setki tysięcy wiernych* oraz atmosferę papieskich pielgrzymek, którym *towarzyszył śpiew i modlitwa*. Jak pisze jeden z uczestników konkursu, Jan Paweł II *przynosił radość w czasie swoich pielgrzymek*. I właśnie radość oraz poczucie humoru jest kolejną cechą osobowości papieża często opisywaną przez dzieci.

Poczucie humoru

Wspomnienie *pogodnej twarzy* papieża, jego *skłonności do żartów*, zwłaszcza z młodzieżą, to, że *wesoło się śmiał, nie był ponury, a uśmiechem goił ludzkie rany*, tworzy w tekstach uczniów ujmujący wizerunek Jana Pawła II. Dzieci pamiętają, że Ojciec Święty lubił „Barkę”, jednak nie piszą o tym, że sam chętnie śpiewał i spontanicznie intonował różne pieśni i piosenki.

Mediator

Wśród niewątpliwych zasług Jana Pawła II socjologowie wymieniają zbliżenie między różnymi wyznaniem, religiami, narodami⁵. Również dzieci zdają sobie sprawę z charyzmy papieża. Piszą, że Ojciec Święty *łączył kraje, godził ludzi, jednoczył ludzi z całego świata, dążył do pojednania, szanował wszystkie wiary, ale sam też był podziwiany przez inne religie*. Papież jawi się uczniom jako człowiek odważny, który *wyciągał miecz* [chyba słowa- przyp. autorki] *gdy zło świat kruszyło i wносиł zmiany*. Gdy przemawiał, *pękały zatwardziałe serca*. Świadomość wpływu Jana Pawła II na współczesnych oddaje sformułowanie (chyba nie do końca zgodne z prawdą i z intencjami papieża), że *rzędził (on) całym światem*. „Rządzenie” papieża to raczej posługa kształtowania sumień i postaw, wpajania zasad i norm moralnych. Jedną z takich ważnych zasad społecznych jest równość wszystkich ludzi.

Sprawiedliwość

Uczniowie podkreślają, że papież *równo traktował wszystkich, kochał wszystkich ludzi, bogatych i biednych, wyszedł naprzeciw chorym i bied-*

⁵ *Refleksje i wspomnienia Polaków po śmierci Jana Pawła II*, CBOS, Warszawa, czerwiec 2005

nym, a także pokazał, że wygląd nie ma znaczenia. Jedno z dzieci pięknie napisało: Nie były mu obce dalekie kraje i Polska, mały człowiek i zmierzający do końca". Ten rys osobowości Jana Pawła II wiąże się z kolejną podkreślaną przez uczniów cechą - skromnością i pokorą papieża.

Skromność

On nie unosił się honorem, mówił prosto, był otwarty na innych ludzi, szanował wszystkich, nawet swoich wrogów. Wiersze ujawniają zadziwiającą paradoksalność osobowości papieża: mały, ale wielki, niepozorny, ale wspaniały, wielki, lecz skromny, prosty, lecz niezwykły, czuły, ale wymagający, na pozór zwyczajny, ale w głębi niezwykający.

Cierpienie

Wizerunek papieża w pracach uczniów dopełnia obraz człowieka *cierpiącego i umęczonego, chorego, zmęczonego i smutnego*. Jan Paweł II staje się naśladowcą Chrystusa, który *jak pokorny Baranek dźwiga swój krzyż*. Dzieci podziwiają papieża za to, że *nie oszczędzał siebie mimo cierpienie, ciężko chorował, męczył się, ale się nie skarżył, pokazał, jak żyć nawet w chwilach słabości*. Cierpienie fizyczne Ojca Świętego zostaje zestawione z cierpieniami duchowymi, jakich przysparzały mu burzliwe wydarzenia współczesności. Papież *był przeciwny wojnom i cierpiał z ich powodu* – pisze jedno z dzieci. Skojarzenie Jana Pawła II ze Zbawicielem przynoszą zastosowane w wierszach sformułowania: *dźwigał brzemie krzyża za nasze przewinienia, uczył, jak przez krzyż dojść do zbawienia, wziął troski świata na swoje ramiona*.

Niezwykłość

Z nagromadzonej w odniesieniu do Jana Pawła II leksyki wynika, że uczniowie zdają sobie sprawę z wyjątkowości tej postaci. Piszą, że był *on wybrany przez Boga, zesłany przez Niebiosą, zesłany przez Boga, aby być dla ludzi przykładem i darzyć ich mądrością, był jak Chrystus, znajdował się pod opieką aniołów*. To ktoś, kto *wszedł w trzecie tysiąclecie, a jego dzieła zapisze historia*. Również on sam *przejdzie do historii świata*. W jednym wierszu czytamy: *powszechnie kochany i szanowany był dla nas jak światło w ciemności*. Uczniowie opisują papieża w samych superlatywach: *wielki, wspaniały, największy z największych, niezastąpiony, niezapomniany, ponadczasowy, jedyny, wyjątkowy, niezwykły, je-*

dyny w swoim rodzaju, niepowtarzalny, inny niż my, jak anioł, najlepszy pod słońcem, bardzo szlachetny.

Non omnis moriar

Z prac uczniów przebija przekonanie, że papież nie wszystkim umarł, bo nawet po śmierci nadal jest z nami. Dzieci piszą, że po śmierci papież *jest w niebie, modli się za nas, troszczy się o nas, dba o ludzi, jest patronem pokolenia JP II, patrzy na nas z nieba, jest z nami, pamięta o dzieciach, myśli, jak nam pomóc, byśmy spotkali się w Domu Ojca, jest z nami i w nas, z troską spogląda na nas z obłoków, napenia siłą i łaską boską, myśli o mnie i o całym świecie, z góry patrzy na nas, duchem jest z nami, trwa przy nas, czuwa nad nami z nieba i zawsze wie, czego nam trzeba, patrzy na nas z okna niebieskiego, prowadzi nas, abyśmy nie grzeszyli, jest wśród nas, czujemy jego obecność, patrzy z nieba i błogosławi nam, pozostawił bagaż przesłań i myśli, widzi mnie, uśmiecha się, trzyma za rękę, pociesza mnie, czuwa nad nami, pozostał w naszych myślach, zawsze mi pomoże.* Ktoś napisał, że teraz papież może nawet bardziej jest z nami, bo *często nieobecni są najbliżej nas.*

Teraz Ojciec Święty cieszy się bliskością Boga, *jest Jego przyjacielem, Jezus to jego Tata, raduje się, śpiewa radosną pieśń ku czci Maryi, siedzi na tronie w koronie, zasiada na tronie u boku swojego Ojca, odszedł w krainę nieznaną przez cień i mrok po blasku chwałę.* Miejsce wiecznego pobytu papieża uczniowie określają jako *Dom Ojca, mieszkanie Boga, niebo, obłoki, błękitną chmurę, rajskie ogrody.*

Jan Paweł II dla młodych

Na koniec chciałabym przywołać fragment raportu CBOS z 1998 roku mówiącego o problemach młodego pokolenia⁶. Wśród głównych zagrożeń dotyczących młodych ludzi wymienia się tam m. in. brak wspólnego języka z rodzicami, obojętność wobec spraw innych ludzi, obojętność religijną, obojętność wobec spraw rodziny. Świadczy to o osłabieniu więzi

⁶ *Opinie o problemach młodego pokolenia*, CBOS, Warszawa listopad 1998.

rodziny i środowiskowych oraz o skłonności młodych do ucieczki od zadań wymagających wysiłku intelektualnego i duchowego. W raporcie czytamy: *„Największe braki, świadczące o bezradności rodziców i osłabieniu ich autorytetu, postrzegane są w dziedzinie wskazań życiowych (jak radzić sobie w dzisiejszych czasach, jak żyć uczciwie, w jaki sposób rozwiązywać własne problemy, jak kształtować swój charakter, jak współpracować, współdziałać z innymi ludźmi), a także wzoru osobowego (dobrego przykładu ze strony starszych). Za wyraźnie niezaspokojoną uznali badani potrzebę obecności rodziców, w mniejszym stopniu - ich miłości. Dostrzegane są też niedostatki w zakresie wychowania patriotycznego, przestrzegania rodzinnych tradycji, a także zapewnienia potomstwu odpowiedniej dozy samodzielności”*.

Może więc dlatego Jan Paweł II stał się dla młodych ludzi znakomitą odpowiedzią na zagrożenia egzystencjalne i potrzeby duchowe? Fenomen przywiązania młodych, nazywających siebie (szeroko teraz dyskutowanym) terminem „pokolenie JP2”, do papieża, który tak wyraźnie ujawnił się rok temu, w czasie odchodzenia Ojca Świętego, wydaje się to potwierdzać. I choć autorami omawianych przeze mnie prac były w większości dzieci, to sposób pisania o Janie Pawle II, odzwierciedlane we wspomnieniach o papieżu emocje i uczucia świadczą, że również dla najmłodszych Ojciec Święty był *najdroższy i najukochańszy*, był ich Ojcem.